

FØRSTE BOG

Forberedelsen

Her får du nogle spørgsmål at svare på, samt nogle oplysninger før du bestemmer dig for, om du vil gribe fat i Kristuskransen eller lade være.

Det er en vigtig beslutning, du skal træffe. Kristuskransen er tilegnet det umistelige, det der ikke er til salg, det der kaldes det hellige. Derfor gør du klogt i at tænke dig om.

Først og fremmest må du føre en samtale med din dybeste længsel.

Et menneske er længsel.

Så alvorligt et foretagende som dette kan ikke bygges på nysgerrighed eller tapre fortsætter – kun på kærlighed, om den så er aldrig så tøvende.

Kærlighed er en dyd, som bor i viljens inderste rum. Er du klar til at betale prisen, som er at søge med udholdenhed, at være åben for svaret og at være ydmyg nok til at lade sig opdrage?

1. Har fremtiden brug for perlekranse?

Det kan lyde lidt dumt at sige: Fremtiden har brug for perlekranse. Det ville ikke holde som slagord i selv den billigste reklamekampagne.

Fremtiden sidder i det gamle, rustne, delvist plyndrede rumskib Jordan, som hvirvler igennem et i bund og grund ufatteligt univers. Der findes ingen objektive, sikre rejsebeskrivelser ombord. Passagererne har ingen garanti for, at de vil leve det næste minut. At sige at de har brug for en perlekrans, kan ikke engang undskyldes som en dårlig vittighed.

Det eneste, vi ved med nogenlunde sikkerhed om vort nye århundrede, er, at det bliver mere usikkert. Og eftersom vi mennesker som alle andre væsener søger tryghed, er dette et sørgeligt budskab. Alt for mange vil blive plaget af uro og angst. Når prognosemagerne prøver at spå halvtreds år frem i tiden, bliver superdatamaskinerne forvirrede. Kurverne peger i forskellige retninger. Tænker vi så tilmed på, at det eneste vi med sikkerhed kan sige, vi ejer, er det åndedrag, vi netop har åndet ind i vore lunger – for det næste gives der ingen garanti – så er tryghed et usikkert ord.

Dette er ingen mærkelig eller dyster profeti. Det er snarere en beskrivelse af menneskers vilkår i verden. Vi går altid, som Kierkegaard siger, baglæns ind i fremtiden.

Selvfølgelig forsøger fornuftige mennesker at gøre livet trygt. Samtidig er de sig bevidst, hvor uendelig skør den ydre tryghed er.

Mennesker trænger mere til vitalitet end tryghed. Lykkeligere det menneske, hvis livsmod er så stærkt, at det kan leve i usikkerhed og alligevel bevare livslysten. Det er med sikkerhed sådanne mennesker, fremtiden har brug for. Livsmod er tryghed.

Mennesker med livsmod er næsten usårliche. De har deres formue i deres indre og kan derfor ikke blive bestjålet. De kan elske og tage ansvar, og de bliver til glæde for alt, hvad der lever. De vover at være sig selv, og de kan se deres begrænsning. Der bliver næppe nogen god fremtid for livet på jorden, hvis ikke vi mennesker besinder os på vores særlige ansvar som bevidste skabninger. Selvbesindelse er et dyrebart ord for os, som elsker livet i al dets mangfoldighed, og som gerne vil efterlade en god arv videre til dem, der kommer efter os.

Hvis nu nogle perler af træ, glas eller perlemor kunne styrke livsmod og livslyst og øge kærligheden og ansvaret i verden, ville det da være vidunderligt.

Og hvorfor ikke? Selvfølgelig har perlerne i sig selv ingen betydning, men den, der bruger dem, kan få hjælp til at lave sin egen redningskrans sådan, som han eller hun tænker, føler og handler. Kristuskransen er en beskrivelse af den kristne tros pilgrimsvej med dens forskellige herberger og dens mål for vandringen.

Endnu et ord, som fremtiden har brug for, må nævnes tydeligt – nemlig Troen.

Selvfølgelig har vi brug for al den kundskab og al den fornuft, vi kan mobilisere. Men kastet ud i livets fundamentale usikkerhed må vi vove at leve i usikkerhed, tage

beslutninger i usikkerhed og stole på det, vi ikke kender med sikkerhed; det vil sige, at vi må tro.

Sådan set er vi alle mennesker af tro, enten vi kaldes troende eller ateister. Vi har alle behov for så meget livsmod og livslyst som muligt – for livet kan være ufatteligt vanskeligt for mange. Jo større lykke, desto sværere har ondskaben ved at få fodfæste. I lykkens ansigt ses hverken had, grådighed, misundelse, ondskab eller gerrighed.

Men troen kan være af forskellig art. Den tro, der binder Kristuskransen, er den kristne tros vej til livsmod og livslyst. Dette må den, der bruger kransen tage stilling til. Men vær alligevel ikke bange for at blive undertrykt af en kristen kransebinder, der tror, at han altid ved bedst. Det vil vise sig, at der er god plads i perlerne. Alle mennesker af god vilje er velkomne. Filosofen Kant har ret, når han siger, at der findes én ting her i verden, som altid er god, nemlig den gode vilje. Kristuskransen er mere almenmenneskelig, end man skulle tro ved første blik.

Hvis selv tvivlende humanister af god vilje i al hemmelighed begyndte at fumle med perlerne på kransen, ville det være til stor glæde for ham, der bandt den første. Jeg føler et dybt venskab med jer. Også jeg er humanist. Jeg er et menneske, som ønsker at blive mere menneskelig. I dette har vi et fælles program. Og vi rejser med det samme rumskib gennem universets mørke. Vi lever med den samme grundlæggende usikkerhed. Vi er rejsekammerater. Vi behøver hinanden for at få nok kraft til at blive mere menneskelige. Så hvorfor ikke prøve Kristuskransen? Der er ingen skjulte torne bestrøget med fanatismens gift for dem, som ikke kan tro. I fred og ro får

du lov til selv at tænke og føle og samtidig opleve, hvordan andre har følt og tænkt.

Men jeg opfordrer dig til at gøre forsøget, bevidst og alvorligt. Hemmeligheden ved at vokse som menneske og kristen er ikke altid at lykkes. Det gør nemlig ingen. I stedet for gælder det om frimodigt at begynde igen. Mist aldrig modet!

2. Er det ikke barnligt?

Selvfølger er det barnligt med perlekranse. Og forfærdelig gammeldags. Jeg ved ikke, om der er blevet lavet nogen siden Rosenkransen.¹ Den blev til i Vestens katolske kirke i middelalderen som en slags "modstykke" til Jesusbønnens tavse krans med knuder af uld i Østens ortodokse kirker.

Men hverken det gammeldags eller det barnlige bekymrer forfatteren af disse linier det allermindste. Det passer ham. Og ikke bare ham. Jeg tror også fremtiden har grund til at overveje, hvordan man orkede at leve med usikkerheden før i tiden. De gamle perlekranses barnlige og gammeldags mennesker levede med frygt og farer dag og nat. Ikke desto mindre var vitaliteten storartet – særlig i den tidlige middelalder. Der manglede ikke hverken livsmod eller livslyst. Middelalderens mennesker lagde stor vægt på den indre livsrejse som tydning af den ydre. Det var klogt og menneskeligt.

Jeg er overbevist om, at der findes en sammenhæng mellem livsmod og riter. Allersmukkeste bliver det udtrykt

gennem kirkens sakramenter. Middelaldermenneskene var riternes mennesker. De havde et sakramentalt syn på verden. De troede på en hemmelighedsfuld forbindelse mellem ånd og materie, tid og evighed. Gentagne håndgribelige handlinger skaber – dengang som nu – tryghed. Riterne overbeviser os om, at der findes en god orden – selv i kaos. Riterne har desuden den fordel frem for de rent intellektuelle forestillinger, at de er kropslige – mere totale. De rører ved hele mennesket².

At bruge en perlekrans er at udføre et kropsligt ritual. Det er at bede og meditere både med øjnene og med følelserne. Det er at gå ind i en fast ordning, som gentages gang efter gang, indtil den bliver eet med vores måde at se, føle, tænke og handle på. Mennesket er et vanevæsen akkurat som alt andet levende.

En perlekrans er ikke det, den ser ud til at være ved første øjekast: En samling perler og bønner man tankeløst rabler af sig. Kristuskransen er en tolkning af vor verden.

En perlekrans er et godt redskab til indre samling. Perlerne hjælper den, der bruger kransen til at holde sinnet samlet. Se på et barn, der sidder og leger med træklodser eller lægger puslespil. I legens øjeblik er legetøjet barnets univers. Intet andet findes. Koncentrationen er fuldstændig.

I Kristuskransen "repræsenterer" den første, gyldne perle det udsigelige, det utrolige, det alt omfattende, nemlig det vi kalder Gud. Men er det ikke det mest barnlige, man kan forestille sig? Det, vi kalder Gud, ligner da ikke en perle, måske lavet af træ, et par centimeter i diameter? Ingen vil tro det! Og så alligevel: Om det så var

lykkedes mig at hente den mest strålende stjerne ned fra den himmelske perlekrans, ville det ikke have gjort min krans mere lig Gud. Gud ligner bare sig selv og intet andet. Derfor kan det være en fordel at vælge et tegn for Gud, som er så påfaldende anderledes, at selv et barn forstår det er en leg.

Inden for den evangeliske kristne tradition, som er koncentreret om de hellige ord, man læser og lytter til, står vi desuden over for en anden vanskelighed. Evangelisk tro har på rosværdig vis forsøgt at skelne mellem Gud og skaberværket og sætte Ordet i højsædet. Men øjet er ikke mindre værd end øret, hånden ikke mindre from end tungen. Hele mennesket skal jo elske og ære Gud og vise omsorg for alt, hvad der er skabt. De bedste øjeblikke i livet indtræder, når både krop og sjæl er samlede i en og samme henførelse. Mennesket er eet.

Der er selvfølgelig ikke noget mere "magisk" ved en perlekrans end ved en bog. Søger man samling, kan man gøre det ved at folde hænderne, tænde et stearinlys, holde i en perlekrans eller sidde på en rigtig måde. Måske har man brug for alle disse hjælpemidler?

Vær ikke bange for det barnlige. I det barnlige finder man ofte glæden. Vær ikke bange for det gamle. I det gamle finder man ofte visdom.

Vi går ind i en tidsalder, hvor mennesker mere og mere opfatter sig selv som pilgrimme, der søger efter indre liv. Kristuskransen er bundet med tanke på både den indre og den ydre pilgrimsvandring. Den giver os tid til eftertanke og viser os en vej, som ikke fortærer liv, men skaber en holdbar balance mellem det vi ønsker og det vi

afstår fra. Det bedste tegn, på at øvelsen og ofrene er rigtige, er, at de lidt efter lidt giver en dyb glæde.

3. Har vi brug for et religiøst sprog?

Til det vil jeg svare: Nej, men det hjælper.

Bibelen, som er den vigtigste kilde til det religiøse sprog her i Vesten, taler ofte om det guddommelige og det hellige med helt almindelige, tilsyneladende profane ord. Der tales om, at naturen ærer Gud og at den sørger, klager, længes. Historien, både i folkenes og i menneskenes private liv, er et sprog, som fortæller om Guds vældige gerninger. Det timelige er samtidig det evige. Når sproget er bedst, skabes der et sammenfald mellem profant og helligt.

For mig ville det være en smuk drøm at kunne tale om GUD, "Den store Hemmelighed" og "Den uendelige Godhed" i et sprog, der inkluderer alle – fromme som ufromme. Jeg ville gerne kunne tale et fælles menneskeligt sprog. Som gæster på jorden er det nemlig ikke vores opgave at skabe skel. Det er vi ikke i stand til. Så begår vi de mest skæbnesvangre fejltagelser.

Mennesket har lært to "grundsprog". Vi kan kalde dem et "helligt" og et "profant". I gammel tid var det en selvfølge at bruge begge. Man levede i en profan virkelighed, der hentede sin kraft og mening i det hellige. Men de, der blev "hellige", (jeg tænker på helgener og mystikere) så, at virkeligheden dybest set var en og den samme.

Opsplitningen ophørte. Gud var lige nær i køkkenet som ved nadverbordet.³

Jeg ville ønske, jeg kunne skrive poetisk køkkenprosa om Gud, så alle, der læste det, forstod, at det gælder brødet, hverdagen og det sande liv.

Men det kan jeg ikke endnu, i al fald ikke i arbejdet med Kristuskransen. Den hører så tydeligt til den sakrale sfære. Ind imellem kan det være en hjælp at ty til de nedarvede, fromme ord. Lige som kometer passerer de os; de bærer lys og bud fra en fjern verden, vi ikke kender, men alligevel længes efter. Eftersom vi ikke kan forstå Gud, kan det undertiden være rigtigt at benytte ord om Gud, som vi bare ganske dunkelt aner betydningen af. Måske bliver ordene med tiden vore egne. At tænke sig, at alt skulle være begribeligt, er ubegribeligt dumt. Og vældig kedeligt. Da findes der ikke længere nogen hemmeligheder. Og Skaberen ville ikke være klogere end det, han har skabt, hvilket er en sørgelig tanke. Da er der ikke meget håb.

Dag Hammarskjölds *Vejmærker* giver eksempler på betydningen af at tale begge sprog.⁴ Af hans skrifter fremgår at han den sidste del af livet genvinder de kristne ord. Han kunne gøre det med god samvittighed og med sin kritiske og praktiske tænkning i behold.

To erkendelser hjalp ham tilbage til troens sprog. For det første, at "tro" var en måde at være til og at handle på. Der er først og fremmest Albert Schweitzer – hans læremester. Dernæst at troens modersmål er ord, som peger bort fra sig selv, hen imod noget man kun kan ane. Vi kalder dem billeder, symboler og metaforer. Dette lærte han

af middelalderens kristne mystikere. Han døde med Thomas af Kempis' *Kristi efterfølgelse* i lommen. Hans dybeste læseoplevelse blev Mester Eckerharts "beskrivelse" af, hvordan Gud for evigt føder sin Søn i menneskers hjerter, et knap nok begribeligt billede som alligevel gav ham livsmod og kraft til at leve i kærlighed og ansvar.⁵

Alt sprog er arvegods og bærer minder med sig fra vore forfædre og -mødre. Det religiøse sprog er, måske mere end noget andet, bærer af en lang erindring. Det er desuden nødens, glædens og den grænseoverskridende fornemmelses sprog. Det gode religiøse sprog er let af længsel og varmt af kærlighed. Vi har stadig brug for det. Vov at åbne øjnene for de gamle, gode ord – og kast de onde fra dig.

De ord, som det gamle sprog benytter, ændrer ofte betydning i tidens løb. Det gør det besværligt – også for forfatteren. Benytter man de gamle ord, bliver man misforstået. Tyer man til de nye, bliver man måske slet ikke forstået.

Tag for eksempel ordet "askese". I apostlenes verden var *askesis* et positivt ord. Kristus er forbilledet for livsbekræftende askese. Nu er det et negativt ord, forbundet med kropsforagt og selvplageri. En asket er et menneske, hvis eneste glæde er at gøre andre mennesker lige så ulykkelige som ham selv. Den kristne askese er lige det modsatte. Den går ud på at søge den dybeste lykke både for mig selv og for min næste. Denne selvbesindelse foragter ikke det svage eller det naturlige.

Kristi efterfølgelse er at øve sig i selvbeherskelse med lyst ansigt og løftet hoved, sådan at mennesket bliver husmor i sit eget hus. Askesens vigtigste sted er mødestedet med min næste. "Bær hinandens byrder, således opfylder I Kristi lov."⁶ Kristen askese er at øve sig i at gå fra grådighed til barmhjertighed, fra utugt til kærlighed, fra hovmod til ydmyghed, fra had til tilgivelse, fra frådseri til enkelhed, fra misundelse til glæde på andres vegne, fra sortsyn til håb, fra vrede til venlighed, fra splittelse til enhed.

Askese er den mest påkrævede medicin for vor tids forbrugerverden, det er beske dråber mod miljødelæggelse, krig, familieopløsning og uretfærdighed – frem for al den himmelråbende uretfærdighed mellem de af os, der ejer så meget unødvendigt og dem, der savner det livsnødvendige.

Derfor kommer jeg til at bruge ordet askese i denne bog.

Askesen er en vej, omend smal, mod livslyst og livsmod, som gør, at du kan leve i kærlighed og ansvar. Askese er at forlade sig selv for at finde sig selv. Det er en stor ting at komme til at møde sig selv, inden man dør.

4. Kan man spise sig mæt i opskrifter?

Det kan man måske, men det er sikkert tungt fordøjelig kost og kan ikke sammenlignes med det virkelige måltid hverken i duft eller smag.

Denne bog indeholder opskrifter. Måltiderne må læsere tilberede ved selv at blive den, der beder og handler.

Alligevel er der brug for opskrifter. Jeg har skrevet denne bog (håber jeg) som en kogebog; ikke som en festkogebog til sjældne anledninger, men som den mest brugbare bog i køkkenet, den, hvor siderne er begyndt at løsne sig. Kristuskransen er ikke speciel original, den gengiver det gamle, sædvanlige og velprøvede. Den foreslår nyttig og god husmandskost.

Det store arbejde er ikke at læse opskriften, men at tilberede måltidet. Det er først, når man laver maden, at man kan bedømme, om opskriften er god eller ej. Jeg tror, at de, der læser *Kristuskransen*, må bede kransen i mindst en måned, for at kunne vurdere dens smag, duft og skønhed.

Kristuskransen indeholder intet nyt, men heller intet unødvendigt.

Den vækker ikke nysgerrigheden, men hjælper den bedende til at huske på det ene, som er nødvendigt.

Den tager det velkendte op, som vi aldrig bliver færdig med at gøre os bekendt med. Den er bundet af perler fra vor fælles menneskelige erfaring og fra det åndelige og kristne skatkammer, som er vor Herre Jesu Kristi liv, som det er skildret i evangelierne. Den er knyttet sammen af den fælles kristne tro, sammenfattet i den apostolske trosbekendelse, den som forbinder enhver kristen med hans eller hendes dåb. Mere økumenisk kan det ikke blive.

Den er en inderlig bøn om enhed i kirke og menneskehed og fred med alt levende og med den frugtbare og skønne jord.

Den er en vandring i den kristne mystiks brændende hjerte, der hvor mennesker vedvarende formes efter sin

dybeste kærlighed. Af dette følger en himmelstormende påstand: Den, der elsker Gud af hele sit hjerte og hele sin sjæl og med al sin styrke, vil komme til at ligne sin kærlighed mere og mere.⁷

Den hjælper mig til at gå hver dag i Kristi velsignede fodspor, hvad enten det er på Nordmarkens grannålsglinsende stier, på stegende hede asfalgader i Rom eller i sygesengen eller ved skrivebordet, alt afhængig af kalenderens årstal.

Det er en øvelse i at leve Gud nær. Dette er så dristigt og overvældende, at de fingre, som skal skrive ordene ned, tøver. De ved, at dette indebærer, at jeg nærmer mig selve eksistensens fuldendelse. Og er jeg nået så langt, ja, allerede længe før jeg er nået målet, kan jeg ikke udelukke nogen – alle mine medlevendes forhåbninger, sorger og glæder, overfladiskhed og dybeste tanker, og hele naturens ordløse famlen sig frem. I den forstand er Kristuskransen en kosmisk krans. Ingen er udelukket, dem, der har ord for det eller dem uden, dem, der har tro og dem uden.

Den er et redskab til befrielse. Den vil føre mig ud af fangenskab i mit ydre jeg (det, som er verdens almindeligste fængsel, fordi vi så ofte tror, at vi bliver frie ved at forstærke fængslets mure, som jo er vores egoisme).

Den er praktisk øvelse i at leve i harmoni med mig selv, så jeg kan leve i venskab med hele naturen.

Den opmuntrer mig til at gøre det lidt, jeg kan for at beskytte og fremme livet i dets treenighed af det fysiske, det psykiske og det åndelige. Overflod på et af disse områder kan ikke råde bod på mangler på et af de to andre.

Vestens sult er først og fremmest psykisk og åndelig og kan ikke afhjælpes af yderligere materielt forbrug. Det gør bare skaden værre, fordi den skjuler den.

5. Historien om Kristuskransen

Historien er lang, men beretningen er kort.

Det var på Middelhavet i en fiskerbåd, der var ombygget til passagerer. En alt for tidlig efterårsstorm legede med os; jeg kom til at tænke på søfareren Paulus.

Vi kom dog i land uden dramatik. Det var på en ø med 47 sjæle, landsbyens præst medregnet.

Der sad jeg og frøs i et lejet værelse med en notesbog i hånden. Jeg tegnede perlekranse. Jeg ønskede hjælp til bøn og meditation og til den ordløse stilhed.

Det ordløse var måske det, der talte tydeligst. Man kan få hjælp til stilhed ved at ånde dybt og lytte til sit eget åndedræt. Det klarede jeg nogenlunde. Men til meditation hører også de indre billeder, og til bønner hører ordene. Det blev, som sædvanligt, sværere for mig. Det lykkedes heller ikke for mig som for den russiske pilgrim at få hjælp af hjertets slag. Den uafsladlige bøn var langt borte, men længslen var nær.

Det var derfor, jeg sad og tegnede perlekranse. Det blev mange sider, der fyldtes med smørier til vindens hvinende musik i alle sprækker.

Jeg tænkte: Hvad er vigtigst for et menneske, når det nærmer sig sin Skaber?

Hvad er ægte menneskeligt liv? Hvad er vigtigst for en kristen, der nærmer sig sin Frelser? Hvordan ser ægte kristenliv ud i vor globale og ærligt spørgende tid?

Først voksede perlekransen. Til sidst syntes jeg, det lignede en fælde, bundet som jeg var af alle kravene. Så begyndte jeg at tage perler fra – den ene efter den anden.

Til sidst stod jeg med en eneste. Og nu var det jo ikke længere en perlekrans! Men det vigtigste var der stadig.

Tilbage var (forestillede jeg mig) en stor gylden perle som tegn på tilværelsens ultimative værd og mål, altså Gud. Det afgørende var, indså jeg, den sikre forvisning om at Gud er til, og at det er "i Ham, vi lever og ånder og er til".⁸ Det er ikke nogen let opgave at nå til en sådan indsigt. Intet paradigmeskift er så radikalt som dette. For munken Laurentius i 1600-tallet tog det ti år, inden den tanke blev legemliggjort i ham, gennemlyste ham og gav ham den fred, som overgår al forstand.⁹

De fleste af os har behov for hjælp for at nå til denne velsignede, universelle erkendelse. Nu begyndte perlekransen at vokse igen. Det som hindrer os skadede jordiske væsener mest i at nå frem til bevidstheden om et alnærvær, er formentlig bevidstheden om os selv. Vi ser ofte os selv som netop modsætningen til alnærværet.

Vi er særnærværet. Vi er et isoleret jeg, bange, forfrosne og tørstende efter ømhed. Når jeg ser ind i et medmenneskes øjne, så kan jeg for et "øjeblik" ane en ensom sjæl, der er som mig selv og som tænker: Kan du se, hvor ensom jeg er? Tør jeg stole på dig?

Ensom møder ensom.

Derfor ønskede jeg at kransens mindste, men smukkeste perle skulle være et billede på den bedende. Sådan blev det. Den måtte være af perlemor for genspejlingens skyld. Jeg tænkte mig en sølvmat dybhavsperle, som bærer dybets hemmeligheder med sig op i lyset.

Du skal kunne se dig selv, lyset og himmelhvælvingen i perlen. Den siger: Du, menneske, er en grænseoverskridende skabning. Du er en genspejling af det uendelige og af den Uendelige. Derfor er du uendelig værdifuld. Hold op med at foragte dig selv. Se på dig selv med kærlighed. Du er en perle blandt perler. Behandl alle med respekt – også dig selv. Du har ret til at leve med livslyst og livsmod, i kærlighed og ansvar.

Sådan gik det til, at der på menneskets plads i perlekransen ikke kom et symbol på nutidens menneskesyn – en mønt for det økonomiske menneske, eller en model af et dna-molekyle for det biologiske, eller en model af et løg (som er uden en kerne) for det postmoderne, eller en sort perle som tegn på menneskets fortvivlelse over sig selv, synderen, der ikke kender tilgivelsen, den faldne som ikke tror på genoprejsning, for Gud er jo død.

Men for at vi, kritiske, plagede, fortvivlede og menneskeforagtende (en følge af menneskeforgudelsen!) nutidsmennesker, skal kunne tage denne værdighed til os, behøver vi yderligere hjælp. Her duer kun det bedste. En vejviser behøves, en som også den med en svag tro og et bristet håb skal kunne stole på. I vor tradition kan det ikke blive nogen anden end Kristus, livsmodets sårede mester. Derfor står alle de øvrige runde perler i kransen for my-

sterierne i Kristi liv og i grunden i ethvert menneskes liv. Kransen handler om enhver.

Kransen er bundet for og tilegnet enhver som søger sit egentlige mål for livet – og sin dybeste identitet. Den er helbredelsens og enhedens krans mellem mennesker og alt levende, mellem det timelige og det evige, det forgængelige og det uforgængelige. Man kan høre, hvordan kransen beder: "Ligesom du, Fader, er i mig og jeg i dig, at de også må være i os."¹⁰

Sådan blev der til sidst en krans af atten perler, der omfatter det vigtigste. Det forunderlige kan spejle sig i det meget ringe. Kun den, der tror på undere, vover at binde en Kristuskrans, og kun den, der ikke foragter det ringe, kan bruge den.